

श्रीकृष्णं शालितीर्थञ्च नैमिषेयञ्च विश्रुतम् । ब्रह्मस्थानं
सोमतीर्थं कन्यतीर्थं तथोत्तरम् । ब्रह्मतीर्थं मन-
स्तीर्थं तीर्थञ्चैलावनन्तथा । सौगन्धिकवनञ्चैव मणि-
तीर्थं सरस्वती । देशानतीर्थं प्रवरं पाणिनं पाञ्च-
यज्ञिकम् । त्रिशूलधारा माहेन्द्रं देवस्थानं कृतालयम् ।
शाकम्भरी देवतीर्थं स्वर्णाख्यं कालियं हृदम् । क्षीरे-
श्वरं विह्वपाचं भृगुतीर्थं कुशोज्ज्वलम् । ब्रह्मतीर्थं ब्रह्म-
योनिं नीलपर्वतमेव च । कुञ्जाभ्रकं मद्रवटं वशिष्ठ-
पदमेव च । धूमावर्त्तं तथा भैकं वारुणं कपिलञ्च
यत् । स्वर्गद्वारं प्रजाद्वारं कालिकाश्रममेव च ।
रुद्रावर्त्तं सगन्धाञ्च कपिलावनमेव च । भद्रकर्ण
हृदञ्चैव शङ्खुं हृदकं तथा । सप्तसारस्वतञ्चैव तीर्थ-
भौशनसं तथा । कपालमोचनञ्चैव नरकञ्चैव कास्य-
कम् । तत्र सासुद्रिकञ्चैव शतिकञ्च सहस्रिकम् ।
रेणुकं पञ्चवटकं विमोचनमथौजसम् । विश्वेश्वरं वाम-
नकं कञ्च नारायणाश्रमम् । गङ्गाहृदं वटञ्चैव वदरी
पचनन्तथा । ऐन्द्रभागभेकरात्रं क्षीरिकाराममेव च ।
सोमतीर्थं दारवञ्च श्रुततीर्थञ्च भोद्विजा ! । कन्याश्रमं
सन्निहितं कोटितीर्थञ्च पुन्रदी । कोटितीर्थस्थलीञ्चैव
भद्रकालीहृदन्तथा । अरुन्धतीवनञ्चैव ब्रह्मावर्त्तन्तथो-
त्तमम् । अश्ववेदी कुञ्जवनं यमुनाप्रभवं तथा । वीर-
प्रभोचं सिन्धुख्यं शमीकुल्या सक्तिका । उर्वशी-
क्रमणञ्चैव सायाविद्योज्ज्वलन्तथा । महाश्रमो वेतसिका-
रूपं सुन्दरिकाश्रमम् । ब्रह्मतीर्थन्तु वैश्रावं गङ्गोज्जेदं
सरस्वती । अरुणोदं तथा चान्द्रं शक्रतीर्थं सवालु-
कम् । तीर्थञ्चैवाविस्तराख्यं नीलकण्ठहृदन्तथा ।
स्वर्गद्वारं किम्बुलिका तीर्थकोटिस्तथैव च । पिशाच
मोचनञ्चैव सुभद्राहृदमेव च । कुण्डं विमलदं तस्यां
तीर्थं चण्डेश्वरस्व च । अष्टस्थानहृदञ्चैव हरिकेश-
वनं तथा । अजासुखवनञ्चैव घण्टाकर्णहृदन्तथा ।
पुण्डरीकहृदञ्चैव वापीकङ्कोटिकन्तथा । कुण्डं घर्ष-
रिकायाश्च श्यामाकं पञ्चपुण्ड्रदम् । प्रसृष्टानशुभकुण्डञ्च
विनायकहृदन्तथा । कूपं सिद्धभवञ्चैव पुण्यं ब्रह्मसर-
न्तथा । रुद्रावासं तथा तीर्थं नागतोर्थं सुलोमकम् ।
शृङ्गतीर्थं महातीर्थं श्रेष्ठा चैव महानदी । दिव्यं
ब्रह्मसरः पुण्यं गयाशीर्षाक्षयं वटम् । दक्षिणञ्चोत्तर-
ञ्चैव गोमयं रूपशान्तिकम् । क्षपिहृदं गृध्रकूटं
सावित्रीहृदमेव च । प्रभासनं शीतवनं योनिद्वारञ्च

धेनुकम् । रम्यकं कोकिलाख्यञ्च मतङ्गहृदमेव च ।
पितृकूपं रङ्गतीर्थं शक्रतीर्थं सुमालिनम् । ब्रह्मस्थानं
सप्तकुण्डं मणिरत्नहृदन्तथा । सुहृलस्याश्रमञ्चैव सुहृल्ला-
हृदमेव च । तीर्थं जनककूपारख्यं वैश्यं विनशन-
न्तथा । आद्यं विनाशतीर्थञ्च धारा माहेश्वरी तथा ।
देवपुष्करिणी रम्या पर्यङ्कूपमेव च । जातिश्वरं वाम-
नकं वटेश्वरहृदन्तथा । कौशाख्यं भरतञ्चैव तीर्थं
श्रेष्ठात्मिका तथा । विश्वेश्वरं कल्पशतं कन्यासायुज्य-
मेव च । वाराहकं कोटितीर्थं कुमारं सर्व-
तीर्थकम् । वीराश्रमं ब्रह्मसरो वीरवीरा च तापिनी ।
कुमारधारा श्रीधारा गौरीशिखरमेव च । कुम्भकर्ण
पदञ्चैव कौशिकीहृदमेव च । धर्मतीर्थं कामतीर्थं
तीर्थसुहालकं तथा । दण्डा विमालिनी तीर्थं तीर्थ-
ञ्चैव नरेभिका । सन्ध्यातीर्थं कारतोयं कपिला
लोहितार्णवम् । सोमोज्ज्वं वंशगुल्ममृषभं काल-
तीर्थकम् । पुण्यतीर्थहृदं तीर्थं तीर्थं वदरिकाश्रमम् ।
रामतीर्थं सिन्धुवनं विरजातीर्थमेव च । मार्कारुड्य-
वनञ्चैव कण्ठतीर्थं तथा वटम् । ध्रुवं स्वरूपं प्रवर-
भिन्द्रद्युम्नसरश्च यत् । सातुगर्तं समाहेन्द्रं शीतीर्थं
श्रीवनन्तथा । इषुतीर्थञ्चैव भञ्ज कावेरीतीर्थमेव च ।
कन्यातीर्थञ्च गोतीर्थं गोमतीस्थानमेव च । संवर्त्त-
स्यापिनी स्थानं सप्तगोदावरीहृदम् । वदरीहृदमन्यञ्च
ब्रह्मटष्णाविकर्त्तनम् । जातिहृदं वेदहृदं कुशप्रवणमेव
च । सर्वदेववृत्तञ्चैव कन्याश्रमहृदन्तथा । तथान्यत् वा
लिखिलानां सप्तभीषां तथा परम् । तथान्यञ्च महर्षी-
णामखण्डितहृदन्तथा । तीर्थेष्वेतेषु विधिवत् सम्यक्
अज्ञासमन्वितः । ज्ञानं करोति यो मर्त्यः सर्वपापैः
प्रसुच्यते । अम्यङ्ग्रे देवतास्तत्र स्थित्वा च रजनी-
त्वम् । पृथक् पृथक् फलं तेषु प्रतिदिष्टं भो द्विजाः ! ।
प्राप्नोति ह्यभेधस्य फलं प्राप्नोत्यसंशयम् । यस्मिदं
श्रेण्याद्वित्यं तीर्थमाहात्म्यसुत्तमम् । पठेच्च आवेद्वापि
सर्वपापैः प्रसुच्यते” ।

पद्मपुराणे आङ्गे प्रशस्ततीर्थानि उक्तानि यथा

भीष्म उवाच । “कस्मिन् वासरभागे तु आङ्गं आङ्गी
समाचरेत् । तीर्थेषु केषु वै आङ्गं कृतं बद्धफलं
भवेत् । पुलस्त्य उवाच । तीर्थन्तु पुष्करं नाम पुण्यं
श्रेष्ठतमं सृष्टम् । सर्वेषां द्विजसुस्थानां मनोरथस्थितं
तथा । यत्र दत्तं कृतं सर्वमनन्तं सुनिरब्रवीत् ।